

Jätkusuutliku ürituse korraldamise meelespea:

Asukoht:

- **Energiasäästlikud hooned** (nt kasutavad optimaalselt päikesevalgust, A/B energiaklass)
 - Green Key märgisega hooned
 - Roheline kontor
 - CSR listis olevad ettevõtted Eestis: <http://www.csr.ee/liikmed/>
- **Jäätmete sorteerimise** võimalus kohapeal (pakend, paber ja papp, biojätmed, olmejäätmed, pandipakend)
- **Toitlustaja** kasutab toitude serveerimisel korduvkasutatavaid nõusid ja kannuvett ning on võimalus taime- või vegantoitlustuseks
- **Juurdepääs** asukohale jalgsi või ühistranspordiga (võimalusel jalgarattaparkla olemasolu)

Materjalid:

- **Minimaalne paberikasutus**
 - Saata **kutsed & info** meili teel
 - **Ajakava** elektroonilisel kujul kohapeal ja mobiilis
 - **Registreerimine** veebipõhiselt
 - **Materjalide allalaadimine** ürituse kodulehelt või meili teel
 - Kasutada pabertahvli asemel **markertahvli**
 - Teha **märkmed arvutisse** ja projitseerida vajadusel ekraanile
 - Kui printida, siis:
 - Väiksema fondiga, laiendada äärejooni, vähendada teksti
 - Kasutada paberi mõlemat poolt
 - Kasutada ümbertöödeldud paberit
 - FSC sertifikaadiga trükikoda: <https://ecoprint.ee/>
 - Kui on vajalik koostada **juhend, käsiraamat** vms, siis:
 - Mõelda, et seda saaks kasutada rohkem kui korra
 - Mõelda, kas paberversiooni asemel on võimalik elektrooniline

Meened

- Keskkonnasõbralikest (ümbertöödeldud, looduslikest) materjalidest;
- **Pikaajalise praktilise väärtusega** (terasest veepudel/ termokruus, riidest kandekott, puust mälupulk, päikeseenergiaal töötav mobiililaadija vms);
- Tellida **kohalikest disaineritelt ja käsitööliselt, mahetootjatelt**;
- Pakkida **korduvkasutatavasse** praktilise väärtusega kotti ([MAKU](#) teeb vanapaberist kotte - sotsiaalne ettevõtte)
- Siin lehel eraldi tootekategooria: ÖKO: <http://www.kingiagentuur.ee/et/oko-tooted/>
- Jutekott: <https://www.jutekott.ee/est/ettevotte-jutekott/>
- Öko termokruus: <http://meened.ee/pood/logoga-meened/oko-termokruus-boom/>
- Eelistada sotsiaalsete ettevõtete toodangut: nt [Maarja Küla](#), MTÜ Iseseisev Elu.

Nimesiltide jm materjalide **taaskasutus**

- Osa möödunud konverentsi materjalidest võib sobida uuesti kasutamiseks (infostendid, vanadest bänneritest võib lasta õmmelda kotid vms - nt MAKU'1)
 - TSENER'is saab nt puidust modulaarseid korduvkasutatavaid [infostende](#) tellida ning pilte vineerile trükkida (+eritellimuse tooted, laserprint jms): <https://tsenter.ee/pood/>;
- Kui kasutada plastikust (mida kindlasti ei soovita) **nimesildiümbriseid**, siis võiks need pärast konverentsi osalejatelt kokku koguda ja järgmisel üritusel uuesti kasutada.
 - [Labora](#) teeb seemnepaberist trükiseid, tellimustooteid jm
 - [KOORWOOD](#) teeb samuti puidust alternatiive
- Lisaks saab **kaelapaelu** taaskasutada, näiteks ürituse lõpus uuesti kokku korjata.

Toitlustus

- Eelistada **kohalikke, hooajalisi, Fair Trade ja mahetooteid**: neil on tänu lühemale transporditeekonnale, ning keemiliste väetiste ja taimekaitsevahendite puudumisele väiksem keskkonnamõju.
 - Lisaks aitab see silma paista ja luua positiivset kuvandit, kui pakkuda midagi uut ja erinevat masstoodangust ning katsetada kohaliku, hooajalise, lihavaba või mahetoiduga.
- **Vesi**:
 - Veeautomaadi ja pudelivee asemel pakkuda **kraanivett**. NB: 1 liitri pudelivee tootmisele kulub 3 liitrit vett!
 - Kurgiviilude, jõhvikate või apelsinilõikudega vesi (kaanega) **kannus** on hea alternatiiv.
- Eelista **taimetoitu**:
 - Loomade kasvatamisele ja lihatoodete valmistamisele kulutatakse meeletus koguses vett, energiat ja teisi ressursse. (1 kg loomaliha saamiseks kulutatakse 15 400 liitrit vett!)
 - Üritusel osalejatele võib taimetoidumenüü olla huvitav vaheldus oma igapäevatoidule.
- Tee toitlustaja jaoks kindlaks **osalejate arv**: see on oluline vältimaks **toidujäätmeid ja raiskamist**. Tuletada osalejatele korduvalt meelde, et oma mitteosalemisest esimesel võimalusel märku antaks.
- Kui tekib toidujääke, teha kokkulepe [Toidupangaga](#).
 - Mõnede andmete järgi tekib **buffee** pakkumisel vähem toiduraiskamist, kuna inimesed saavad võtta nii palju kui ära söövad.
- Ühekordsete nõude asemel kasuta **korduvkasutatavaid või biolagunevaid nõusid**.
 - Vältida **kõrsi ja ühekordseid minipakendeid** (nt suhkrut, kohvikoore, või jms pakkumiseks);
 - Seda pidada meeles ka **kohvipauside** ajal.

- [ROHEPAKEND](#) pakub paberist ja klaasist kõrsi, õlekõrtest joogitopse, söödavaid lusikaid jms.
- Kaubamaja toidumaailmas märgatud palmilehtedest biolagunevaid nõusid;
 - [GREENEST](#) lehel samuti erinevad alternatiivid olemas (puidust, suhrkuroost, PLA-st, kuigi peab veidi tausta uurima, kuna biolagunev ei tähenda komposteeruvat ja bioplastiku CO2 jalajälg on võrdlemisi suur)
- Võtta ühendust [Topsiringiga](#) (pakuvad erinevaid alternatiive, nt kruusid, pokaalid, klaasid (polüpropüleenist), tegelevad ise topside pesemisega)

Transport:

- Enne üritust soosida **sõidujagamise** praktikat - ühest asukohast tulevad osalejad ühe autoga.
- Julgustada **ühistranspordi** kasutamist, saata juhised, kuidas jõuda ühes kohast teise.
- **Jagada taksot:** [Elektritakso](#)

Meelelahutus:

- **Muusikalise etteaste** puhul eelistada akustilist esitlust
- Vältida **ilutulestikku**, **õhupalle** jm üleliigseid dekoratsioone
- Väljasõitude puhul minna **loodusesse** - *forest bathing* (hea ühildada nt puude istutamise või muu heateoga)
- Korraldada *upcycling* vm **hariv töötuba**
- **Kui** pakutakse alkoholi, siis eelistada kohalikku ja mahesertifikaadiga.

Osalejate kaasamine ja informeerimine

- Juba enne üritust teavitada osalejaid jätkusuutlikest meetmetest, mida ürituse ajal rakendatakse.
- Ürituse ajal tuleks osalejatele meelde tuletada nende rolli (näiteks prügi sorteerimisel); rääkida, miks seda kõike üldse tehakse ja miks see oluline on.
- Kui võimalik, arvutada välja ürituse CO2 jälg ja teha tegevusi selle kompenseerimiseks (näiteks puude istutamine hiljem või annetamine mõne keskkonnaorganisatsiooni tegevusse).
- Ürituse ajal informeerivad sildid, mis annavad teada, mida ühe või teise tegevusega säästetud on (CO2, ressursid, raha).
- Selged juhised moderaatorilt/ ürituse juhilt, kuidas "roheliselt" käituda, mida silmas pidada.

